

ASPECTE PRIVIND EVOLUȚIA PROTECȚIEI SOCIALE ÎN ROMÂNIA

*Iulian Denis PURDESCU,
Universitatea de Stat din Moldova*

Pentru a forma un sistem de protecție socială națională prosper trebuie să cunoaștem evoluția acestuia. Evident, în elaborarea politicii eficiente cu privire la dezvoltarea sistemului de asigurări sociale, un rol important îi revine studiului practicii acumulate în trecut. În articol autorul meditează asupra evoluției sistemului de asigurări sociale, politicilor cu privire la protecția socială, modului de formare și repartizare a resurselor financiare și materiale.

Cuvinte cheie: sistem, protecție socială, asigurări sociale, politici, reforme, mecanisme, eficiență.

Introducere. Schimbările economice și sociale ce se produc în comunitate, necesită o permanentă adaptare și readaptare a sistemelor de protecție socială, fapt ce impune studiul evoluției sistemelor respective practicate pe parcursul anilor. Scopul investigației este studiul evoluției, tendințelor și mutațiilor structurale în sistemele de protecție socială și sistemele de asigurare socială, factorii care le cauzează și formularea unor propuneri ce le-ar face mai eficiente.

Conținutul de bază. Necesitatea asigurărilor sociale. Pe parcursul secolului XIX, în țările cunoscute astăzi ca națiuni industrializate dezvoltate, a apărut clasa muncitorilor industriali, a căror existență a fost dependentă în totalitate de plata salariilor și a cuantumurilor acestora. Eroarea socială principală comisă în anii respectivi a constat în „menținerea ideii optimiste”, că muncitorii se pot descurca singuri, sunt imaginativi și capabili să-și acopere riscurile individual sau pe baza unor angajamente colective sau benevole [1].

Timpul a evidențiat, că muncitorii erau total absorbiți de existența lor zilnică și cu greu aveau să-și pună problema viitorului în scopul economisirii de venituri pentru eventualele necesități de mâine. Nu s-a găsit nimic care să contracareze riscurile legate de boală, șomaj, bătrânețe, evenimentele aleatoare, care afectau capacitatea muncitorului de a-și asigura traiul.

Astfel, pentru muncitori, necesitatea dreptului la asigurări sociale, deci și la pensie, a apărut la sfârșitul secolului XIX, ca urmare a dezvoltării industriilor, care, după cum este cunoscut, erau surse de accidente de muncă și boli profesionale. Inițial s-au acordat doar ajutoare pentru incapacitate temporară de muncă, pensii de invaliditate, precum și pensii de urmași ai celor decedați din cauzele menționate mai sus și numai ulterior au fost acordate și pensii de bătrânețe [2].

Ulterior au fost întreprinse măsuri, care s-au constituit într-un adevărat sistem de securitate socială, pe care o asigură societatea pentru membrii săi printr-o serie de măsuri în toate situațiile, în care ei nu mai sunt capabili să-și obțină prin eforturi proprii mijloacele necesare unui trai decent. Sistemul de securitate socială are drept scop fundamental compensarea prin foloase în bani sau servicii a

ASPECTS REGARDING THE EVOLUTION OF SOCIAL PROTECTION IN ROMANIA

*Iulian Denis PURDESCU,
Moldova State University*

In order to form a prosperous national social protection system we must know its evolution. Obviously, to elaborate an efficient policy on the development of the social protection system an important role lies in the practice study accumulated in the past. In the article the author reflects on the development of social insurance system, policies on social protection, the formation and distribution of financial and material resources.

Key words: system, social protection, social insurances, policies, reforms, efficiency.

JEL Classification: G22, I30, I39, H54, H55, P21

Introduction. Economic and social changes that occur in the community require constant adjustment and readjustment of social protection systems which regards the study of the evolution of those systems practiced over the years. The purpose of the investigation is to study of evolution, trends and structural changes in social protection systems and social insurance systems, of factors that cause them and formulate some suggestions that would make them more efficient.

The basic content. The necessity of social insurances. During the XIXth century, in the today known countries as being industrialized developed nations, industrial working class emerged whose existence depended on the payment of salaries and their amounts. The main social error committed in those years was the "the maintenance of the optimistic idea" that workers can handle themselves, they are imaginative and able to cover their individual risks or based on collective or benevolent commitments [1].

The time emphasized that workers were totally absorbed by their daily existence and could hardly put the problem of the future as a purpose of incomes' conservation for possible tomorrows needs. Nothing was found to counteract the risks of sickness, unemployment, old age, random events that affected the worker's ability to provide a living.

Thus, for the workers, the need of social insurances right, as well as to pension, emerged in the late nineteenth century due to industries' development, which as it is known, were sources of professional accidents and occupational diseases. Firstly, there were given aids only for temporary work disability, invalidity pensions, as well as survivorship pensions of the deceased ones as a result of the causes mentioned above, and only later were granted old age pensions [2].

Later on, were taken measures that have been established in a real social protection system that provided the company to its members by series of measures in all the situations in which they are no longer able to get through their own efforts the means necessary for a decent living. The social protection system has as a fundamental aim to compensate by benefits in cash or services the impossibility to obtain wages incomes in some risk situations that the

imposibilității obținerii veniturilor salariale în unele situații de risc, cu care se confruntă cei asigurați.

Instituirea asigurărilor sociale este atribuită reformatorilor conservatori von Bismarck și von Taffe, care între anii 1871 și 1891 au promovat primele legi referitoare la asigurătorii din Germania.

Scopul urmărit de reformatorii conservatori n-a fost doar umanitar, fără motivații politice ci, de fapt [3]:

1. Se urmărea intensificarea diviziunii sociale între diverse categorii, clase de salariați prin introducerea unor legi și privilegii variate de la un grup de angajați la altul.

2. Se urmărea legătura directă dintre individ și monarhie sau autoritatea centrală de stat.

Principiile protecției sociale au reprezentat exprimarea solidarității muncitorilor prin contribuția plătită cu regularitate pentru a face posibilă sprijinirea colegilor, când aceștia se aflau la nevoie, precum și interesul patronilor în finanțare, asigurările sociale fiind benefice atât pentru salariați, cât și pentru patroni. Contribuția era obligatorie pentru salariați (calificați sau nu, tineri sau bătrâni, bărbați și femei) indiferent de starea lor de sănătate. De remarcat, însă, că inițial acoperirea, spre exemplu, a sistemelor de pensii era foarte redusă din următoarele două motive [4]:

- ponderea redusă a salariaților în populație;
- vârsta de pensionare nu era similară cu cea din momentul de față sau chiar mai mică, ci era de 70 de ani, ulterior scăzând în Europa spre 65 sau chiar 60 de ani.

Unele state au reacționat și au urmat modelul Germaniei imediat, altele, dimpotrivă, au introdus astfel de legi mai târziu, procesul având o dezvoltare impetuoasă după crizele mondiale majore, cum a fost perioada de luptă împotriva declinului economic de la începutul anilor '30. România, din acest punct de vedere, se poate compara cu statele occidentale dezvoltate, fiind printre primele 4 țări europene, care au introdus la vremea respectivă un sistem de asigurări obligatoriu.

Protecția socială la început de cale. Apariția dreptului la asigurări sociale a avut motivații diferite în țara noastră. În consecință, se evedențiază drepturile de asigurări sociale ce s-au acordat funcționarilor statului și drepturile de asigurări sociale acordate muncitorilor. Pentru funcționarii statului, inclusiv pentru militarii de carieră, drepturile de asigurări sociale, dintre care cel mai important este dreptul la pensie, se justifică, ca o recunoaștere adusă acestor categorii pentru serviciile puse în slujba țării, a devotamentului în perioada, în care au deservit-o.

Formarea sistemului de asigurări sociale în România a reprezentat efectele unui proces îndelungat care a ilustrat, cu egală pregnanță nevoile de securitate socială a muncitorilor, într-un număr din ce în ce mai mare la sfârșitul secolului al XIX-lea, raportul dinamic de forțe între patronat și salariați, voința politică a conducătorilor statului român și, nu în ultimul rând, specificul național.

În anul 1918, în România sistemul de asigurări era organizat în cadrul a trei legi, una românească (Legea Nenițescu din anul 1912, asigurând foloase pentru maternitate, boală, bătrânețe, accidente de muncă) în vechiul regat, o lege maghiară în Ardeal și una austriacă în Bucovina. Legea Nenițescu, pentru prima dată în România, instituie asigurările obligatorii pentru accidente, boală,

insured face.

The establishment of social insurances is assigned to the conservative reformers von Bismarck and von Taffe, who Between 1871 and 1891 promoted the first laws on German insurers.

The aim followed by the conservative reformers was not just humanitarian without political motivations but, in fact [3]:

1. To look for the enhancement of social division between different categories, employers classes, by introducing various laws and privileges from one group of employers to another.

2. To seek for the direct connection of the individual to the monarchy or central state authority.

The principles of social protection represented the workers' solidarity by regularly paid contribution to enable colleagues support when these were in need, as well as the employers' interest in financing, social insurances being beneficial both for the employees and employers. Contribution was compulsory for the employees (qualified or not, young or old, men and women) regardless of their health state. However, to be noted is the fact that initially the coverage of, for example, pension systems was reduced because of the following two reasons [4]:

- the low share of employees in population;
- the retirement age was not similar to the present one or even smaller, but it was of 70 years old, which subsequently decreased in Europe to 65 or even 60 years.

Some states reacted and followed Germany's model very soon, others, on the contrary, introduced such laws later on, the process having thus an impetuous development after the major world crises, as it was the period of struggling against the economic decline during the beginning of the 30s. Romania, from this point of view, may be compared with the occidental developed states, being among the first 4 European countries that have introduced in that time a compulsory insurance system.

Social protection at its beginning. The emergence of social insurances right had various motivations in our country. Consequently, the rights of social insurances are emphasized which were granted to state officials and the social insurances rights given to workers. For the state officials, including the career soldiers, social insurances rights, among which the most important is the pension right, are justified as an acknowledgment brought for these categories for the services given to the country, for the devotion in the served period.

The formation of the social insurance system in Romania represented the effects of a long process which illustrated with equal significance the needs of workers for social protection, being in an increasing number by the end of the nineteenth century, the dynamic forces report between the employers and employees, the political wish of the Romanian state leaders, and not least, the national peculiarity.

In 1918, in Romania, the insurance system was organized under three laws, one Romanian (Nenitescu law since 1912, providing benefits for maternity, sickness, old age, work accidents) in the old kingdom, a Hungarian in Ardeal and one in Austrian Bucovina. Nenitescu law, for the first time in Romania, establishes mandatory insurances for

maternitate, bătrânețe, invaliditate pentru salariații corporațiilor. Contribuțiile pentru pensia de bătrânețe erau plătite în părți egale de către muncitor, patron și stat. Limita de vârstă era de 65 de ani, iar perioada minimă de cotizare de 23 de ani.

Unificarea sistemului de asigurări sociale a avut loc în anul 1933, prin legea Ioanițescu. Potrivit legii respective, managementul sistemului de asigurări se atribuie statului și patronilor. Printre elementele negative ale legii sunt neinclusiunea în sistem atât a agricultorilor, cât și a pensiei de bătrânețe și a ajutorului de șomaj printre beneficii.

În anul 1938 pensia de bătrânețe este reintrodusă, astfel, în deceniul patru al secolului XX se poate estima, că populația activă din mediul urban în România era acoperită prin asigurări sociale într-un grad crescut.

Sistemul de asigurări de stat deținut de România în intervalul postbelic până în momentul de față este caracterizat, ca fiind unul de tip PAYG, cheltuielile pentru pensiile respective fiind acoperite de generația activă, urmând ca și ei să fie susținuți, la rândul lor, de generațiile viitoare.

Aplicarea în practică a politicii sociale a statului român a contribuit la cristalizarea și la perfecționarea pe plan național a unui sistem de asigurări sociale cu trăsături caracteristice, determinate de condițiile concrete de dezvoltare a României.

Asigurările sociale după instalarea regimului comunist. Odată cu instalarea regimului comunist în România protecția socială a avut a suferi modificări considerabile. Astfel, prin legea nr. 10/1949, toate fondurile publice sau private au fost introduse în bugetul de stat. După anul 1949 pilonul fundamental al protecției sociale a devenit pensia, alocațiile de șomaj și cele de asistență socială fiind nerecunoscute.

În aceste situații, fondului de asigurări sociale i se plasează un procent ridicat de resurse financiare pentru protecția socială, însă cheltuielile fondului prioritar sunt orientate, în mod deosebit, pe furnizarea de pensii. Potrivit legii din anul 1949 valoarea pensiei de bătrânețe reprezintă 50-80% din salariu. Sigur, în buget sunt prevăzute cheltuieli și pentru cazurile de boală, deces, maternitate, dar ele, semnificativ, sunt mai reduse.

Astfel, se poate spune că România după anul 1949 își alcătuiește un sistem înnoit de asigurări sociale, cu o acoperire crescută a salariaților și beneficii variate.

În anul 1954 sunt incluse avantaje de pensionare anticipată și majorarea indemnizației pentru cei din grupele de muncă periculoasă. Baza de calcul utilizată reprezintă câștigul mediu brut lunar din ultimele 12 luni, plafonat la o anumită sumă. Contribuțiile, toate unități ale statului, sunt plătite de către angajatori. În anul 1959, în lege sunt incluse casnicele și muncitorii agricoli, care pot contribui acum la sistem [5].

Aceste persoane au fost, în proporție însemnată, asigurate pe un interval redus de timp sau neasigurate. Generațiile următoare, cele care au pătruns pe piața muncii în perioada de creștere economică din anii 1950-1970, au acumulat, pe de altă parte, un număr de puncte suficient de mare pentru a primi o pensie însemnată.

Obligativitatea încadrării în muncă, dar și obligativitatea cotizării angajatorului, au condus la o

accidents, sickness, maternity, old age, and disability for corporate employees. Contributions for old age pension were paid in equal parts by the worker, employer and state. The age limit was 65 years, and the minimum contribution period was of 23 years.

The unification of the social insurances system took place in 1933, by Ioanitescu law. According to this law, the management of the insurance system is assigned to the state and employers. Among the negative elements of the law are the non-inclusion among the benefits in the system both of farmers, as well as old age pension, and of the unemployment aid.

In 1938 the old age pension is reintroduced, thus, the fourth decade of the twentieth century, it can be estimated that the active population in the Romanian urban areas is covered by social insurances at a high degree.

The state insurance system held by Romania within the post-war decade until the present times is characterized as the PAYG type, the costs of these pensions being covered by the active generation, following the fact that in the future they will be supported by the next generation.

The application in practice of the Romanian state social policy contributed to the crystallization and improvement at national level of a social insurances system with typical features, determined by Romania's actual development conditions.

Social insurances after communist regime establishment. Once the communist regime was established in Romania social protection suffered considerable changes. Therefore, by law 10/1949 all public or private funds were introduced in the state budget. After 1949, the fundamental pillar of social protection has become the pension, while the unemployment benefits and those of social assistance were unrecognized.

In these situations, a high per cent of financial resources is placed to the social insurance fund for social protection, but the expenses of the primarily fund are mainly oriented on pensions' provision. According to the Law from 1949 the value of old age pension represents 50-80% of salary. Certainly, in the budget are provided expenses for illness cases, death, maternity, but they are significantly lower.

Thus, we can say that Romania after 1949 compiles a renewed insurance system with increased coverage for employees and various benefits.

There are included early retirement pension advantages and increased compensations for those groups working in dangerous conditions in 1954. The base calculation used is monthly gross earnings for the last 12 months, limited at a certain amount. Contributions are paid by employers, all being state units. In 1959, the housewives and farm workers/agricultural workers are included in the law, who can contribute now to the system [5].

These people were in a large proportion, insured or uninsured on a reduced time interval. The next generations, those who entered the labor market during the economic growth in the years 1950-1970 will accumulate, on the other hand, a sufficient number of points to receive a significant pension.

The employment commitment and also the employer's contribution have led to a very high coverage

acoperire într-un procent foarte ridicat al populației cu asigurări sociale. Rata de angajare înaltă și astfel rata mare de adunare a contribuțiilor a făcut ca sistemul să acționeze fără dezechilibre financiare. Protecția socială era oferită în exclusivitate salariaților și celor ce corespund lor. Din cauza cheltuielilor ridicate, fondul a necesitat o reechilibrare, în perioada anilor 1968-1972, aceasta realizându-se prin reducerea valorii pensiei.

Prin legea din anul 1977 se înfăptuiesc câteva schimbări de fond și astfel se mărește vechimea necesară, cu 5 ani ajungându-se la 25 de ani pentru femei și 30 de ani pentru bărbați, scad sever beneficiile pentru pensiile de invaliditate, se introduce pensia pentru membrii CAP-urilor și țărani individuali necooperativizați.

Unul din neajunsurile legii este cauzat de faptul, că agricultorii sunt dezavantajați în mod grav față de muncitori atât în ceea ce privește vârsta de pensionare și anii de vechime, cât și în ceea ce privește beneficiile primite, mai reduse. Astfel, apar sisteme despărțite de asigurări pentru cooperative meșteșugărești, culte, avocați, uniunile de creație, militarii și angajații poliției.

Contribuțiile la sistemul de pensii reprezintă după anul 1977, 14% din fondul de salarii al angajatorului, salariații participând la fondul pentru pensia suplimentară doar cu 2 la sută, Fondul de asigurări pentru agricultori fiind susținut prin contribuțiile cooperativelor agricole, vârsta de pensionare în agricultură fiind de 65 de ani pentru bărbați și 60 pentru femei. Condițiile de eligibilitate pentru agricultori au suferit transformări după anul 1989, însă beneficiile acestora s-au păstrat în continuare la un nivel foarte scăzut.

Pentru alocarea pensiei în formă integrală, vârsta de pensionare legală, era la acea vreme, de 57 de ani (55 de ani la cerere) pentru femei și 62 de ani (60 de ani la cerere) pentru bărbați, vechimea în muncă obligatorie fiind de 25 de ani la femei și de 30 de ani la bărbați. Aceste criterii de eligibilitate s-au păstrat din anul 1977 până la noua lege din anul 2000. Pentru condiții grele de muncă se acordau sporuri de vechime și reducerea vârstei de pensionare [6].

Beneficiile de pensii în epoca comunistă se poziționau la un nivel comparabil cu veniturile salariaților, excepție făcând pensiile agricultorilor foarte scăzute. În anul 1989 o mare parte din populație era acoperită de sistemul de pensii, acesta acționând fără probleme financiare majore, în condițiile unei rate de dependență a pensionarilor de populația activă scăzută încă.

Protecția socială după 1949. După anul 1989, toate țările Europei Centrale și de Est s-au confruntat cu o dezorientare în ascensiune între resursele disponibile și cele necesare pentru asigurarea beneficiilor. Această dezorientare a avut ca principale cauze [7]:

- reducerea activității economice și creșterea șomajului, ce au condus la diminuarea numărului de contributory;
- ascensiunea ratei de dependență prin creșterea numărului de pensionari ca urmare a pensionării anticipate realizate în primii ani după anul 1990;
- ineficiența parțială a sistemelor de colectare a contribuțiilor, alături de dezvoltarea evaziunii fiscale și a sectorului informal al economiei;
- ascensiunea inflației, ce a avut ca rezultat erodarea beneficiilor de pensii.

Factorii respectivi au provocat tulburări financiare

per cent with insurance of the population. High employment rate and thus the big rate of gathering contributions made the system to act without financial imbalances. Social protection was exclusively offered to employees and their co-responders. Due to the raised expenses, the fund needed a rebalancing, during the period 1968-1972, this being achieved by reducing pension value.

There are made some substantive changes by law of the year 1977 and hence the work experience is increased with 5 years getting to 25 years for women and 30 for men, the benefits for invalidity pensions decrease severely, the pension for CAP members and uncooperative individual farmers is introduced.

One of the law's drawbacks is caused by the fact that farmers are seriously disadvantaged against/to the workers both regarding the retirement age and working experience years, as well as the benefits received, which are more reduced. Consequently, there appear divided insurance systems for craft cooperatives, cults, lawyers, creation unions, officers and police employees.

Contributions to the pension system represent after 1977, 14% of the employers' wages fund, the employees participating to the additional pension fund with only 2 per cent. The insurance fund for farmers is being supported by contributions of agricultural cooperatives, the retirement age in agriculture being of 65 years old for men and 60 for women. The eligibility conditions for farmers have been changed after 1989, but their benefits were still kept at a very low level.

In order to allocate the pension in a full form, the statutory retirement age, was at that time, of 57 years (55 years on request) for women and 62 years (60 years on request) for men, the compulsory work experience period being of 25 years for women and 30 years for men. These eligibility criteria were retained from 1977 to the new law in 2000. For hard working conditions were granted bonuses and reduced the retirement age [6].

The pension benefits during the communist period were positioned a comparable level with the employees' wages, except farmers pensions that were very low. In 1989 a large part of the population was covered by pensions, and this was acting without any big financial problems, in the conditions of a retired peoples' rate by the active population that was still low.

Social protection after 1949. After 1989, all the Central and Eastern European countries faced with rising disorientation between the available and necessary resources to insure the benefits. This disorientation had as main causes [7]:

- to reduce the economic activity and increase the unemployment, which led to the decrease in the number of contributors,
- to ascent the dependency rate by the growing number of retirees due to the anticipated pension made in the first years after 1990,
- the partially inefficiency of the contribution collection systems, along with fiscal evasion development and informal sector of economy,
- the inflation ascension, which had to the erosion of pensions' benefits.

majore în resursele necesare pentru formarea fondurilor de pensii. Erodarea beneficiilor, indexarea neîndeștătoare, inechitatea mecanismelor de alocare și indexare au produs inegalități importante între persoane cu contribuții reale egale dar cotizate în perioade distincte.

Reformarea sistemului de pensii în țările Europei Centrale și de Est, inclusiv în România, a devenit astfel o utilitate după anul 1990 și pentru aceasta au fost luate două tipuri de măsuri:

- pe termen scurt, de urgență, orientate spre ajustarea beneficiilor prin indexare repetată ca răspuns la deteriorarea lor de către inflație;

- pe termen lung, care a reprezentat despărțirea fondurilor de pensii și a administrării lor de bugetul și administrația centrală a statului.

Decretul Lege nr. 70/1990 a derivat îmbunătățirea regimului pensionării sub pragul minim de vârstă al celor ce au lucrat în condiții grele de muncă și, totodată, s-a recunoscut dreptul la recalcularea pensiei în favoarea pensionarilor, care au lucrat după împlinirea vârstei de pensionare ori s-au angajat ulterior pensionării. Acest act normativ a modificat plafoanele de vechime în muncă, care acordau dreptul la pensie, a stabilit modul de recunoștere a dreptului la pensie de invaliditate și a fixat cuantumul acesteia.

Prin adoptarea Legii nr. 1/1990 și a modificărilor ulterioare s-a creat cadrul legislativ necesar acoperirii riscului social, decurgând din șomaj și a contribuit la lărgirea conținutului sistemului de asigurări sociale românești.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 73/1991 au fost stabilite noi perioade, asimilate vechimii în muncă, ce confereau accesul la pensie acelor, care le invocau în favoarea lor. În această perioadă, pe fondul unei inflații galopante, în numeroase rânduri, au fost indexate pensiile, iar cele mici au fost majorate.

O modificare importantă a legislației pensiilor vizează jurisdicția în acest domeniu și se referă la atribuirea de competența jurisdicțională tribunalelor cu privire la soluționarea litigiilor generate de exercitarea dreptului la pensie. Din acest punct de vedere, apreciem drept extrem de benefic soluția adoptată, întrucât ea „reabilitează” puterea judecătorească, aducând în sfera sa de decizie litigiile privind pensiile [8].

Acțiunea de reformare a sistemului de asigurări sociale a avut ritm lent și domeniu limitat. Principala activitate legislativă în această direcție a reprezentat-o reglementarea ajutorului de șomaj, ca drept de asigurări sociale, chestiune ignorată total în trecut.

Ajutorul de șomaj a fost reglementat de Legea privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă (M.O. nr. 103-6 februarie 2002) [9].

Totodată, au fost reglementate anumite ajutoare sociale în favoarea celor, care nu beneficiază de pensii și sunt incapabili de muncă.

Toate aceste măsuri au contribuit la lărgirea cadrului asigurărilor sociale și au constituit, în același timp „germenele” legislativ românesc pentru transformarea sistemului de asigurări sociale într-unul perfect compatibil cu standardele normative europene și eficient în raport cu nevoile, pe care este chemat să le atisfacă.

These factors have caused major financial disturbances in the necessary resources for pensions' funds formation. Benefits' erosion, insufficient indexing, inequitable allocation and indexing mechanisms created important imbalances between people with real contributions equal but paid in different periods.

Reformation of pensions system in the Central and Eastern European countries, including Romania has thus become a utility after 1990 and therefore was taken two kinds of measures:

- on short term, of emergency, oriented to benefits adjustment through repeated indexing in response to their deteriorating by the inflation;

- on long term that represented pension funds separation and their management by the state budget and the state central administration.

Law decree nr. 70/1990 derived the improvement of pension regime/procedures below the minimum retirement age of those who worked in hard working conditions and also it was recognized the right to pension's recalculation to pensioners who worked after reaching the time of retirement age or were employed after retirement. This regulation has changed the work experience limit that provided the right to a pension, established the way for the invalidity pension right acknowledgement and set its amount.

By adopting the Law nr. 1/1990 and its following amendments, it was created the legal framework necessary to cover the social risk derived from the unemployment and contributed to the enlargement of the Romanian social insurance system.

With the entry into force of the Law 73/1991 new periods were founded, assimilated by the work experience, which provided pension access to those who invoked them in their favor. In this period, amid an alarming/fulminant inflation, pensions were indexed many times and the small ones were increased.

An important change in the pensions' legislation aims jurisdiction in this field and addresses the allocation of judicial competences to courts as to solve disputes arising from implementation of pension rights. From this point of view, we appreciate the adopted solution as highly beneficial, whereas it 'rehabilitates' the judicial power bringing to its area of decision disputes regarding pensions [8].

The action of insurance system reformation had a slow pace/rhythm and a limited domain. The main legal activity in this direction represents the unemployment aid regulation, as a right to social insurances, a situation that was totally ignored in the past.

Unemployment aid was regulated by the Law regarding the unemployment insurance system and employment stimulation for labor force (OJ. nr. 103- February 6th 2002).⁹

There were also adjusted specific social benefits in the favor of those without pensions and are unable to work.

All these measures have contributed to the enlargement of social insurance framework and established in the same time the legal "germ" for transformation of Romanian social insurance system in one fully compliant with the European normative standards and efficient in comparison with the needs it is required to assure.

În ceea ce privește alte categorii de drepturi de asigurări sociale decât pensia, le-au fost aduse unele modificări față de legislația anterioară, fapt ce a contribuit la diversificare și la un progres în sistemul de asigurări sociale. Astfel, indemnizațiile pentru incapacitate de muncă în cazul accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, au fost majorate, reprezentând în prezent 50-85% din salariul de bază și celelalte drepturi salariale aferente.

De asemenea, au fost reglementate o serie de ajutoare sociale cum ar fi [9]:

- ajutoare bănești trimestriale acordate persoanelor incapabile de muncă, fără venituri proprii și ai căror susținători legali nu au un venit, care să le asigure un trai decent;
- alocații de întreținere pentru minorii aflați în plasament familial sau încredințați unor familii;
- ajutoare bănești ocazionale pentru bătrâni, pensionari și nepensionari.

Referitor la prestațiile familiale, menționăm faptul, că și în prezent principala formă de realizare a acestora o reprezintă alocația de stat pentru copii.

Deși, cuantumul se determina proporțional cu dimensiunea contribuției fiecărui cetățean, pensiile din sistemul PAYG se formau în rezultatul unei anumite redistribuiri bazate pe principiul solidarității sociale, atât între generații, cât și între categorii de pensionari. În rezultatul acestei redistribuiri mulți dintre cetățeni sunt dezavantajați și nu ar contribui dacă nu ar fi obligați.

Protecția socială curentă. În perioada actuală, sistemul național de asigurări sociale are următoarele componente [10]:

- a. asigurările sociale de stat;
- b. asigurările sociale din cooperarea meșteșugărească și a meșteșugarilor cu ateliere proprii;
- c. asigurările sociale din asociațiile agricole;
- d. asigurările sociale ale agricultorilor cu gospodărie proprie;
- e. asigurările sociale ale avocaților;
- f. asigurările sociale ale slujitorilor cultelor.

Prin instituirea sistemului public național de asigurări sociale s-a creat un cadru unitar de aplicare a legislației în domeniu, se economisesc resurse materiale și umane, se creează flexibilitate în redistribuirea resurselor disponibile, în funcție de cerințele pentru anumite prestații, se întărește controlul privind constituirea și utilizarea resurselor.

Actualmente, în țara noastră din sistemul public de asigurări sociale se alocă resurse destinate pensiilor pentru limită de vârstă, pensiilor anticipate, pensiilor anticipate parțial, pensiilor de invaliditate și pensiilor de urmaș.

Pentru a obține pensia pentru limită de vârstă, asigurații trebuie să îndeplinească, în mod cumulativ, la data pensionării, prevederile privind vârsta, standardul de pensionare și stagiul minim de cotizare realizat în sistemul public. Vârsta standard de pensionare este de 60 de ani pentru femei și 65 de ani pentru bărbați.

Perioada minimă de cotizare în România, atât pentru femei, cât și pentru bărbați este de 15 ani, iar stagiul întreg de cotizare este de 30 de ani pentru femei și de 35 de ani pentru bărbați. Atingerea vârstei standard de pensionare, creșterea stagiului minim de cotizare de la 10 la 15 ani,

In regard to other categories of other social insurances rights than pension, were made some changes from the previous legislation which contributed to diversification and progress in the social insurance system. Thus, the allowances for work inability in the case of work accidents and professional diseases were increased, representing currently 50-85% of the base salary and the other corresponding salary rights.

In the same time, there were regulated a series of social benefits such as: [9].

quarterly financial aids given to persons incapable of work without individual incomes and whose legal supporters do not have an income to provide a decent living;

- maintenance allowances for the minors that are in a family care or entrusted to some families;
- occasional money aids for the elderly, retirees and non-retirees persons.

With reference to family benefits, we state the fact that even nowadays their main form is the state allowance for children.

Even though, the amount is determined proportionally with the contribution dimension of each citizen, the pensions from the PAYG system were formed as a result of a certain redistribution based on solidarity principle both intergenerational and among the pensioners categories. The result of this redistribution had disadvantaged many citizens and they would not contribute if not being forced/obliged.

Current social protection. At the present time, the national insurance system has the following components [10]:

- a. state social insurances;
- b. social insurances of craft cooperation and of the craftsmen with their own workshops;
- c. social insurances of agricultural associations;
- d. social insurances of farmers who have their own household/husbandry;
- e. social insurances of lawyers;
- f. social insurances of cults' servants;

Establishing the national public social insurance system it was created a unitary framework of legislation/law application in field, material and human resources are saved, it is formed a flexibility in the redistribution of available resources, depending on the demands for certain benefits, it is reinforced the control in regard to the formation and use of resources.

Currently, in our country from the social insurance system are allocated resources for limited age pensions, early retirement pensions, partially early retirement pensions, invalidity pensions and survivorship pensions.

In order to get the limited age pension, the insured must fulfill, cumulatively, on retirement date, the outlines/features of age, the retirement standard and the minimum period of contribution made in the public system. The standard age of retirement is 60 years for women and 65 for men.

The minimum period of contribution in Romania, both for women and men is of 15 years, and the entire contribution period is of 30 years for women and 35 for men. Achieving the standard retirement age, the increase of the minimum contribution period from 10 to 15 years, as

precum și atingerea stagiului complet de cotizare se va realiza în termen de 13 ani de la data intrării în vigoare a Legii pensiilor.

În bugetul asigurărilor sociale categoric domină componenta sistemului public de pensii. Fiecărui din cei 4694,6 mii de pensionari prin Casa Națională de Pensii Publice i se acordă o pensie medie lunară de 791 lei, iar fiecare din cei 158 mii de pensionari plătiți prin Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor și Serviciul Român de Informații are pensie medie lunară de 2473 de lei sau de 3,13 ori mai mare.

Concluzii. În concluzie, constatăm, că sistemul public național al asigurărilor sociale al țării noastre, fiind în continuă dezvoltare și perfecționare a înregistrat anumite progrese.

Însă, cu toate progresele înregistrate în diversificarea prestațiilor de asigurări sociale, actualul sistem:

1. Nu corespunde nevoilor de securitate socială a populației, cu precădere, în cazul celor aflați în incapacitate de muncă sau lipsiți complet ori parțial de venituri suficiente pentru un trai decent.

2. Nu poate realiza asigurarea împotriva riscurilor sociale sau asigurarea nu este suficientă pentru a putea obține un venit decent la bătrânețe.

3. Pensiile publice denumite „pilonul I” sunt prezente, chiar dacă importanța lor s-a micșorat în favoarea asigurărilor private.

Considerăm oportună:

- responsabilitatea asigurării unui venit decent la bătrânețe, ca fiind o datorie ce revine în primul rând individului, care trebuie să-și organizeze viața în așa fel, încât economiile sale să-i permită la o vârstă înaintată să ducă o viață decentă și să nu depindă de ajutoarele sociale;

- se cere asigurat un echilibru optim între nivelul salariilor și cel al pensiilor, precum și satisfacerea nevoilor actuale și de viitor ale pensionarilor și, în general, ale tuturor beneficiarilor drepturilor de asigurări sociale;

- este necesar de a micșora decalajul între mărimea pensiei acordate de Casa Națională de Pensii și cele oferite de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor și Serviciul Român de Informații.

well as reaching the complete contribution period, will be realized in 13 years after the entry into force of pensions' law.

In the social insurance budget definitely dominates the public pension system component. Each of the 4694.6 retirees by the National House of Public Pensions is granted a monthly average pension of 791 lei, and each of the 158 000 pensioners paid by the Ministry of Defense, the Ministry of Administration and Internal Affairs and the Romanian Informational Service, has a monthly average pension of 2473 lei or by 3.13 times higher.

Conclusions. In conclusion, we state that national public system of social insurances of our country is in a continuous improvement and development and has made some progresses.

However, with all the progresses registered in the diverseness of social insurances benefits, the current system:

1. Does not correspond to the social insurance needs of the population, especially, in the case of those who are in an employment disability or partially or completely deprived of enough incomes for a decent living.

2. Does not realize the insurance against the social risks or the insurance is not enough to get a decent income in old age.

3. Public pensions named "pillar/pylon I" are present even if their importance has declined in the favor of the private insurances.

We regard as appropriate that:

- the responsibility to insure a decent income in old age as a duty that goes firstly to the individual who must organize his life so that his savings allow him in the older age to live a decent life and not to depend on the social aids;

- an ensured optimal balance is required between the level of wages and pensions, as well as meeting the current and future needs of retirees, and in general, of all the beneficiaries of social insurances rights;

- it is necessary to decrease the difference/gap between the amount of the pension granted by the National House of Public Pensions and those offered by the Ministry of Defense, the Ministry of Administration and Internal Affairs and the Romanian Informational Service.

Referințe bibliografice / References

1. ANGHELACHE, G., BELEAN, P. *Finanțe publice ale României*. București: Ed. Economică, 2003.
2. POPESCU, N. *Finanțe Publice. Finanțe - bugete - fiscalitate*. București: Ed. Economică, 2002. 336 p. ISBN 973-590-623-6.
3. NEGRU, T. *Economia asigurărilor: metode, tehnici, soluții*. București: Ed. Wolters Kluwer, 2010. 321 p. ISBN 978-606-8201-14-6.
4. BISTRICEANU, D. *Asigurări și reasigurări în România*. București: Ed. Universitară, 2006. 512 p. ISBN 973-749-057-6.
5. BADEA, D.G. *Manualul agentului de asigurări*. București: Ed. Economică, București, 2008. 424 p. ISBN 978-973-709-376-9.
6. CONSTANTINESCU, D.A. *Tratat de asigurări*. Vol. I. București: Ed. Economică, 2004. ISBN 973-709-012-8.
7. CONSTANTINESCU, D.A. *Tratat de asigurări*. Vol. II. București: Ed. Economică, 2004. 552 p. ISBN 973-709- 014-4.
8. VAIDEAN, V.L. *Sistemul românesc al asigurărilor de sănătate în context european*. Cluj-Napoca: Ed. Risoprint, 2010.
9. TĂNĂȘESCU, P. *Asigurări și protecție socială în România*. București: Ed. C.H. Beck, 2009. 88 p. ISBN 978-973-115-672-9.
10. MOARCĂȘ COSTEA, C.-A. *Istrumente de coordonare a sistemelor de securitate socială*. București: Ed. C.H. Beck, 2011. 205 p.

Recomandat spre publicare: 12.05.2013

PROBLEMELE ATRAGERII INVESTIȚIILOR ÎN INOVARE CA FACTOR DE CREȘTERE ECONOMICĂ A ȚĂRII

Tatiana ANDREEVA, drd., ULIM

În articol sunt analizate cele mai importante caracteristici ale activității de inovare, precum și problemele de atragere a investițiilor în inovație, atât la nivel de stat, cât și din partea partenerilor străini și a persoanelor fizice. De asemenea, sunt determinate cele mai importante direcții de impact al investițiilor asupra activității de inovare, dar, de asemenea, este identificat rolul investițiilor în inovare ca unul dintre factorii principali în creșterea economică a țării.

Cuvinte cheie: investiții în inovație, inovație, creștere economică, activitate de inovare, cercetare și dezvoltare științifică, proiecte inovaționale.

Introducere. Activitatea de inovare în diferite sectoare ale economiei reprezintă cel mai important factor de creștere economică. Cu toate acestea, pentru o mai bună desfășurare a proceselor de investiții din partea statului, administrațiilor regionale, întreprinderilor individuale, persoanelor fizice este necesară mobilizarea resurselor materiale, umane, financiare, informaționale, administrative, legale și altele. De exemplu, orice activități de cercetare și elaborare experimental-constructive nu se realizează fără investiții, personal calificat, sprijin guvernamental.

Interdependența activității de investiție și a progresului tehnologico-științific are mai multe aspecte. Cel mai important dintre acestea este analiza investițiilor ca un catalizator de cercetare științifică, care este deosebit de important în condițiile de transformare a științei în forță de producere a societății. În acest context, trebuie creat modelul de finanțare a creșterii economice bazat pe inovații, care va oferi posibilitatea de dezvoltare a sectorului real al economiei datorită celor mai recente realizări ale progresului tehnico-științific și formarea structurii optime a producției sociale [1, p. 271].

Conținutul de bază. Activitatea de investiție, în prezent, joacă cel mai important rol în asigurarea creșterii economice durabile și calitative. În acest sens, considerăm un aspect important capacitatea țării de a mobiliza oportunitățile și resursele de investiție nu doar cele interne, ci și cele externe. Acest lucru va fi asigurat atunci, când în economia Moldovei vor fi create condiții favorabile pentru funcționarea capitalului de investiții din punctul de vedere al impozitării, protecției drepturilor de proprietate și a intereselor tuturor partenerilor de afaceri, va fi asigurată stabilitatea politică și o desfășurare economică favorabilă. Trebuie menționat și faptul, că investițiile în sectorul de inovare al economiei ar trebui să fie realizate din ambele părți. Prin urmare, este necesar de a investi nu doar în procesul de elaborare și implementare a inovațiilor în activitatea de producere. De asemenea, este important să se acorde atenție și investiției în producția propriu-zisă, modernizării tehnice și tehnologice, deoarece, la nivelul primitiv, producerea și tehnologiile, chiar și orice inovație, sunt sortite eșecului. Activitatea de inovație este motorul progresului economic, catalizatorul creșterii și

PROBLEMS OF THE ATTRACTION OF INVESTMENTS IN THE INNOVATION AS THE FACTOR OF THE ECONOMIC GROWTH OF STATE

Tatiana ANDREEVA, PhD student, ULIM

In article the most important features of innovative activity, and also a direction of its investment are considered both from the state, and from foreign partners and private persons. The most important vectors of influence of an investment component on innovative activity are defined, and also the role of investments into innovations as one of major factors of economic growth is shown.

Keywords: investments into innovations, innovations, economic growth, investment activity, research and development, the innovative project.

JEL Classification: Q55, O10, O30, O31

Introduction. Innovation activity in different sectors of economy is an important factor of economic growth. Nevertheless, for the most successful flow of investment processes from the state, regional authorities, individual enterprises, private individuals is required the mobilization of material, stuff, financial, information, administrative, lawful and other resources. For example, no scientific and experimental-design developments will obtain road into the life if will not be investments, personnel of corresponding qualification, state support.

The interrelation of investment activity, scientific and technical progress has several aspects. Most important of them is the examination of investments as the unique catalyst of scientific studies, which is especially important under the conditions of transforming the science into the direct productive force of society. In this connection must be formed the model of financing economic increase on the basis of innovations, the possibility of the development of the real sector of economy on the base of latest achievements of Scientific and technical progress and shaping of the optimum structure of public production [1, p. 271].

Basic text. Investment activity at present plays the most important role in the guarantee of a progressive and qualitative economic increase. In this connection to us is seemed crucial point the ability of the country to mobilize not only its internal, but also external investment opportunities and resources. This will be ensured when in the economy of Republic of Moldova will be created favorable conditions for the functioning of investment capital from the point of view of taxation, protection of the rights of property and interests of all partners in the business, political stability and acceptable economic course will be provide ford. One should speak also about the fact that the investments into the innovation sector of economy must be achieved both on top and from below. So, it is necessary to invest not only in process of development and introducing the innovations into the production activity. But it is important to also pay attention and to the investment of production itself, to conducting its technical and technological modernization, since with the primitive level of output and technologies any

dezvoltării economice. În condițiile actuale, pe primul loc este factorul de creștere a eficienței resurselor și a antreprenoriatului bazate pe cercetare, dezvoltare și inovare, care a condiționat formarea conceptelor inovaționale de creștere economică. O astfel de creștere, spre care au parcurs țările dezvoltate, nu se bazează pe producția și consumul bunurilor materiale, ci pe crearea și consumul produselor de informare, prin urmare, pe produsele de înaltă tehnologie (High-Tech), ceea ce semnifică, că acest tip de creștere nu este legat de problema „costuri / (intrare) - ieșire” și este determinată de gradul de consum al informațiilor. Principalele surse ale acestei creșteri sunt inovațiile și acumularea capitalului uman [2, p. 381]. Prin urmare, investițiile în activitatea de inovare pot fi analizate ca unul dintre cei mai importanți factori de creștere economică în Republica Moldova – formarea economiei de inovare. La complexul de măsuri, necesare pentru formarea economiei de tip inovațional în țară, putem atribui trei măsuri fundamentale:

a) majorarea volumului de finanțare și investire în cercetare și dezvoltare și perfecționarea mecanismelor lor;

b) aplicarea activă în practică a metodelor indirecte de sprijin financiar al mediului inovator – scutiri de taxe, preferințe vamale, creditare directă, leasing, garanții guvernamentale;

c) formarea clusterelor inovatoare, cu ulterioara finanțare din partea statului și a investitorilor străini.

Astfel, putem propune resursele acumulate de stat sub forma fondului de stabilizare și a rezervelor internaționale ale Băncii Naționale, utilizarea sub formă de investiții pentru dezvoltarea direcțiilor avansate ale nivelului global competitiv. Pe această bază, vom prezenta unele date, care susțin, că investirea în sectorul inovațional este destul de limitată în Republica Moldova și constituie problemă serioasă pentru economia țării.

even quite foremost innovations are doomed to failure. This type of the increase, to which passed the developed countries, is based not on production and consumption of material goods, but during creation and consumption of information products, i.e., the products of high technologies. This means that this type of increase is not connected with the problem of “expenditure - release” and is determined by the degree of the consumption of information. The basic sources of this economic increase are innovations and accumulation of human capital [2, p. 381].

Consequently, investments into the innovation activity can be examined as one of the important factors of economic increase in the Republic Of Moldova, formation of the innovation economy. To the package of measures, necessary for the formation in the country of innovation type economy the can be attributed three fundamental measures: 1) an increase in the volumes of financing and investment innovations, 2) to more actively use in practice indirect methods of the financial support of innovation medium - tax privileges, customs preferences, purposeful crediting, leasing, state guarantees; 3) the formation of innovation clusters with their subsequent point financing from the side of state and foreign investors.

Thus, it is possible to propose the resources, accumulated by the state in the form of stabilizer fund and international reserves of national bank, to use in the form investments for the development of the foremost directions of world competitive level. Based on this, it is necessary to cite some data, which confirm, that the investment into the innovation sphere is completely limited in the Republic of Moldova, that it is serious problem for the economy of the country.

Tablelul 1/ Table 1

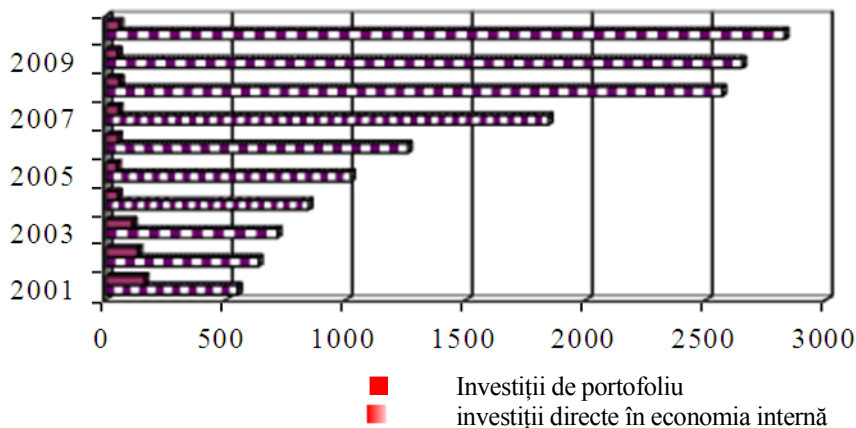
Indicatorii structurii și dinamicii fluxurilor de investiții străine în economia Republicii Moldova în anii 2001-2010, în mil. dolari/Indices of structure and dynamics of the inflows of foreign investments into the economy of the Republic of Moldova into 2001-2010 years. in mln.doll.USA

Indicatorii/ Indices	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Investițiile directe în economia internă/ Direct investments into the internal economy	549,14	636,70	713,9	843,85	1020,1	1258,2	1843,6	2566,5	2649,5	2825,9
Capitalul social/ Joint-stock capital	470,30	526,71	568,17	674,52	739,89	856,08	1125,60	1586,66	1667,07	1811,52
Băncile/ Banks	37,37	36,40	39,82	47,63	49,11	79,45	161,57	210,99	202,88	239,27
Alte sectoare/ Other sectors	432,93	490,31	528,35	626,89	690,78	776,63	964,03	1375,67	1464,19	1572,25
Veniturile reinvestite/ Reinvested incomes	-28,19	-55,62	-40,28	6,14	45,47	87,06	199,87	298,57	335,49	357,54
Băncile/ Banks	10,74	15,89	21,95	26,38	34,83	41,92	69,49	92,17	71,58	46,92
Alte sectoare, inclusiv inovațiile/ Other sectors, including of the innovation	-38,93	-71,51	-62,23	-20,24	10,64	45,14	130,38	206,40	263,91	310,62
Alt capital/ Other capital	107,03	165,61	186,02	163,19	234,82	315,09	518,18	681,33	647,03	656,84
Angajamente față de investitorii străini/ Obligations before the straight foreign investors	107,03	165,61	186,02	168,00	239,63	320,11	517,96	696,26	652,78	666,94
Investiții de portofoliu/ Portfelnye investments	161,46	133,70	110,85	51,50	46,08	51,05	53,87	56,87	49,27	55,50

Sursa/Source: www.bnm.md/ru/international_investment_position.

Potrivit datelor din tabel, concluzionăm că, în comparație cu dinamica de atragere a investițiilor străine în capitalul acționar sau în investiții de portofoliu, în domeniul de inovare atestăm o contribuție modestă. Evidență este monitorizarea tendinței de până în anul 2007.

Analyzing the data outlined above, it is possible to come to the conclusion that in comparison with the dynamics of the attraction of foreign investments into joint-stock capital or Financial investments, to the sphere of innovations the completely modest contribution. Especially, if we trace tendency until 2007.

Fig. 1. Indicatorii structurii și dinamicii fluxurilor de investiții străine în economia Republicii Moldova în anii 2001-2010, în mil. dolari /

Fig. 1. The indices of structure and dynamics of the inflows of foreign investments into the economy of the Republic of Moldova into 2001-2010 years. in mln.doll.USA

Proporțiile nesemnificative de atragere a investițiilor străine în economia Republicii Moldova au fost condiționate de climatul nefavorabil general de investiții - instabilitatea politică, criza prelungită, procesul incomplet de restructurare economică, corupția etc. Un rol însemnat dețin și problemele privind reglementarea juridică a investițiilor străine, în special cele cu anumite consecvențe a legislației autohtone privind investițiile conform normativelor internaționale. Conform estimărilor Ministerului Economiei al Republicii Moldova, începând cu anul 2010, economia Republicii Moldova a început să depășească criza, unul dintre indicatori fiind creșterea investițiilor străine directe (ISD). Potrivit datelor din anul 2010, fluxul net de investiții străine directe în economia națională a fost de 198,9 milioane de dolari, ceea ce este de 1,6 ori mai mult decât în anul 2009. În anul 2009, investițiile în capitalul fix și investițiile străine directe au atins punctul cel mai scăzut pentru ultimii ani. Este restabilit nivelul normal – nivelul anilor 2006-2007, deoarece anul 2008 a fost un an record pentru investiții. Tendința a fost determinată: căderea a luat sfârșit, a început creșterea investițiilor, inclusiv și creșterea fluxului de investiții străine, care oferă posibilitatea de a spera la atragerea investițiilor și în domeniul de inovare. Investirea în vederea sporirii activității inovatoare trebuie efectuată conform următoarelor direcții [3, p. 286]:

- Formarea mecanismelor de asociere a resurselor financiare ale sectoarelor economice de stat și private pentru realizarea problemelor tehnico-științifice prioritare, promovarea eficienței a parteneriatelor public-private;
- Includerea sarcinilor inovatoare în cadrul programului de dezvoltare economică și socială;
- Elaborarea mecanismelor de evaluare independentă a programelor inovatoare și comunicarea rezultatelor evaluării comunității de afaceri;

The insignificant scales of the attraction of foreign investments into the economy of the Republic of Moldova are caused by general unfavorable investment climate - political instability, tightened crisis, incompleteness of the process of reconstruction of the economy, by corruption, etc. The not last role here play the complex problems in the lawful regulation of foreign investments, in particular connected with the specific nonconformity of domestic investment legislation to international-legal standards. According to the estimations of the ministry of economy of the Republic of Moldova since 2010 began the output of the economy of the Republic of Moldova from the crisis. One of the indices - increase in the direct foreign investments ([DFI]). On the sums 2010 y. pure inflow Direct foreign investments [DFI] into the national economy - \$198,9 mln., which is 1,6 times more than in 2009. In 2009. fixed asset formation and [DFI] reached lowest point in recent years. Is restored usual level - level 2006-2007 yr., indeed 2008 y. it was record on the attraction of investments, tendency was determined: drop ended, was noted an increase in the investments, including of an increase in the inflow of foreign investments, which gives the possibility to hope for the attraction of investments and into the innovation region.

Investment for the purpose of the stimulation of innovation activity must be conducted taking into account of following directions [3, p. 286]:

- shaping of the mechanisms of the association of the financial resources of the state and micro-economic sectors of economy for the realization of priority scientific and technical tasks, efficient assistance to state-private partnership;
- the start of innovation tasks in the programs of economic and social development;
- the development of the mechanisms of the independent estimation of innovation programs and bringing of the results of this estimation to the business association;
- the assistance to formation of international and regional

➤ Implicarea în formarea alianțelor tehnologice strategice internaționale și regionale;

➤ Crearea centrelor de implicare tehnică și transmitere a tehnologiilor businessului întreprinderilor mici și mijlocii din cadrul universităților.

Astfel, analizând problema investiției în activitatea de inovare, rolul cel mai important în acest proces i se atribuie statului. Experții consideră, că politica de stat de susținere a investițiilor directe în inovare, trebuie să devină un factor major. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că, de la începutul reformelor economice, principiile unei astfel de politici nu au fost formulate, iar activitățile individuale, menite să susțină inovația, nu au oferit rezultatul scontat. Motivele pentru situația creată constau în următoarele [4, p. 12]:

1. Pe parcursul unei perioade îndelungate, politica de stat de sprijinire a inovațiilor, de fapt, era identificată cu sprijinul științei, în cadrul căreia, atenția principală era acordată susținerii financiare a organizațiilor științifice de stat. Totodată, criteriile de acordare a ajutorului nu reflectau necesitatea creării, la organizațiile științifice, a stimulentei pentru a căuta forme de parteneriat inovațional cu sectorul privat.

2. La determinarea priorităților privind implicarea statului în inovare, accentul principal a fost axat pe căutarea „direcțiilor strategice importante” ale dezvoltării tehnologice, pe care era planificat să se concentreze resursele bugetare. Cu atare abordare, statul, de fapt, a substituit mecanismele de piață atât în selectarea proiectelor inovatoare pentru sprijinire, cât și în identificarea surselor de finanțare a acestora. În condițiile, când volumul resurselor financiare era extrem de nesemnificativ, acordarea ajutorului proiectelor "puncte" nu era posibilă să ducă la obținerea rezultatelor, care dețin o valoare enormă pentru întreaga economie.

3. Prin încercările guvernului de a participa direct la finanțarea proiectelor de inovare nu este suficientă atenție acordată problemelor, care ar crea stimulente pentru businessul privat spre majorarea volumului de investire independentă în inovare. Încetarea susținerii de stat duce în mod automat la stagnarea activității de inovare, inițiată datorită acestui sprijin.

4. Lipsa de dialog dintre autoritățile publice, pe de o parte și businessul autohton, pe de altă parte, s-a soldat cu multe neînțelegeri în interpretarea întrebărilor de bază ale implicării statului în promovarea inovației. Ca urmare a principiilor juridice ale proiectului, atare sprijin și chiar încercări de a realiza acest lucru s-au confruntat cu problema unui limbaj juridic vag, posedând în mare parte un caracter declarativ.

Totodată, o trăsătură distinctivă a dezvoltării moderne a activității de inovare în economia mondială, în ansamblu, este faptul că, investițiile în știință și crearea noilor tehnologii nu sunt responsabilitatea directă a statului. Practica arată, că în cele „sapte mari” țări implicarea statului în investirea în STP, în raport proporțional, este permanent în descreștere, deoarece acest rol este tot mai mult efectuat de către investitorii privați și corporativi. Potrivit estimărilor experților, până la 70% din costurile de cercetare în țările dezvoltate nu sunt suportate de către stat, ci de sectoarele private și corporative [5, p. 87-94]. În prezent, vectorul de

technological strategic alliances;

➤ the creation of the centers of technical assistance and transfer of technologies to small average business with the universities.

Thus, examining the problem of the investment of innovation activity, the greatest role can be led in this process precisely to state. Specialists consider that the state policy of the straight investment support of innovations must become the leading factor. However, it is necessary to establish that from the very beginning economic reforms the principles of this policy so were not formulated, and the separate measures, directed toward the support of innovations, did not give the expected result. The reasons for the prevailing situation consist of the following [4, p. 12]:

1. For the duration of continuance the state policy of the support of innovations actually identified with the support of science, and within the framework it primary attention was paid to the financial guarantee of state scientific organizations. With this criterion of assignment to the aid indicated they did not reflect the need for creation in the scientific organizations of stimuli for the search for the forms of innovation partnership with the particular business.

2. With the determination of the priorities of state assistance to innovations main accent was made on the search “strategically important trends” in technological development, on which it was planned to concentrate budgetary resources. With this approach the state actually substituted market mechanisms both in the selection of innovation projects for the support and in the determination of the sources of their financing. Under the conditions, when the volume financial of the resources being isolated was extremely insignificant, rendering aid “point” projects could not lead to reaching of the results, which have important significance for the entire economy.

3. Against the background the attempts of the state directly to participate in financing of the innovation projects of attention it was insufficiently given to the problems, whose solution would create in particular business stimuli for an independent increase of the volumes of investments in the innovation. The curtailment of state support automatically leads to the stagnation of innovation activity, initiated because of this support.

4. The absence of the dialogue between the organs of power of the state, from one side, and with domestic business - with another, led to the numerous readings in the treatment of base questions of state assistance to innovations. As a result the lawful formulation of the principles of this support and even attempts to make this encountered the problem of the carelessness of juridical formulations, they bore in many respects declarative character.

At the same time distinctive special feature of the contemporary development of innovation activity in the world economy as a whole it is the fact that investment in science and creation of new technologies they are not an indispensable responsibility of state. As practice shows, in the countries “Big Seven” the participation of state in the investment Scientific and technical progress [STP] in proportional sense constantly is reduced, since this role increasingly more begin to perform particular and corporate investors. According to the estimations of specialists to 70% of scientific expenditures in the developed countries is produced not by state, but by

investire în activitatea de inovare a suferit o redirectionare: de la stat spre investitorii privați. Întreprinderile, în special cele mari, au trecut la sistemul de autofinanțare a activității de inovare, refuzând sprijinul de stat și cel străin. Avantajul competitiv, actualmente, s-a concentrat pe construirea/creșterea și utilizarea activelor nemateriale drept sursă primară de competitivitate. Elaborările științifice de cercetare și cele constructive, în care compania investește, în continuare devin un avantaj competitiv.

O altă problemă a componenței investiției activității de inovare este asociată cu neîncrederea investitorilor potențiali în orice încercare a întreprinderilor în domeniul politicii de inovare. În acest sens, apare necesitatea de sporire a atractivității Republicii Moldova pentru investitori, ceea ce necesită o redistribuire substanțială a investițiilor interne, privind modernizarea structurală a economiei Republicii Moldova, a transformărilor tehnice și tehnologice ale sectoarelor și ale producerii, cu o necesitate mai mare în investiții din exterior. Deci, investitorii străini ai proiectelor inovatoare, desigur, sunt interesați de gradul de rentabilitate a investițiilor de capital, precum și de riscurile potențiale de pierdere a investițiilor. Un rol deosebit în acest grup le revine investitorilor venture (capitaliștilor, fondurilor), care investesc în proiectele high-tech la etapa incipientă de dezvoltare a lor, fără asigurare materială și garanții în schimbul participării la capitalul autorizat și administrării proiectului de realizare a întreprinderii [6, p. 11].

O soluție a problemei investiției în inovare constă în integrarea tuturor părților interesate de comercializarea tehnologiilor: sectorului privat, organizațiilor de cercetare și de învățământ, precum și a statului. Autorul consideră și mai important nivelul calității procesului propriu-zis de inovare, care determină succesul eventual al proiectului – raportul dintre nivelul de rentabilitate financiară față de investițiile inițiale, precum și riscurile participanților în realizarea investițiilor. De asemenea, este necesară elaborarea unei strategii investiționale – un sistem de obiective de investiție pe termen lung a activității organizației, determinate de obiectivele generale ale dezvoltării sale și ale ideologiei de investiție, dar, de asemenea, o selecție a celor mai eficiente modalități de obținere a acestora, una dintre care este inovația.

Astfel, vom menționa patru probleme principale ale investițiilor în inovare, caracteristice pentru actuala Moldova:

1. Informația greșită despre investitori;
2. Pregătirea insuficientă a proiectelor inovaționale;
3. Lipsa infrastructurii inovaționale;
4. Riscurile investitorilor.

Concluzii. Deci, investițiile în activitatea de inovare reprezintă unul dintre factorii determinanți ai creșterii economice în orice țară, deoarece contribuie la formarea economiei de tip inovațional. În Moldova, problema de investire în sectorul de inovare al economiei este mai acută decât oricând, din cauza mai multor motive: lipsa sau dezvoltarea slabă a infrastructurii inovaționale; neîncrederea investitorilor potențiali în Republica Moldova, deoarece necesită o modernizare radicală a economiei țării, reutilarea

particular and corporate sectors [5, p. 87-94]. At present the vector of investment into the innovation activity significantly was displaced from the state to the side of particular investors. Enterprises, especially large, now passed to the system of self-financing innovation activity, stepping back from the state and foreign support. The focus of the competitive advantages was displaced today to the side of growth and use of intangible assets as the basic source of competitive ability. The scientific research and design developments, into which the enterprise packs means, subsequently are converted into the competitive advantage, since they make possible for enterprise to ensure to themselves.

One additional problem of investment component of innovation activity is connected with the distrust of potential investors to any undertakings of the enterprises in the region of innovation policy. In connection with this appears the need of increasing the attractiveness Of Moldova for the investors, which requires the essential redistribution of internal investments, complex of measures for the structural modernization of the economy Of Moldova, the technical and technological reequipping of branches and productions, which are most needed investment from the side. Thus, the foreign investors of innovation projects undoubtedly interests the degree of the advantage of the investments of capital, and also the potential risks of the loss of investments. Special role in this group belongs to the venture investors (capitalists, funds), who pack means into highly technological projects at the early stages of their development without the supply of material and the guarantees in exchange for the participation in regulation capital and control realizing project by enterprise [6, p. 11].

One of the methods of solution of the problem of investments in the innovation it sees the integration of the efforts of all participants, interested in the commercialization of the technologies: particular sector, research and training organizations, and also state. The qualitative level of the most innovation process is seemed even more important to the author, the determining possible success of project - ratio of the level of financial return to the initial investments, and also the risks of participants in the realization of investments. Is also necessary the development of investment strategy - the system of the long-term objectives of the investment activity of organization, determined by the general tasks of its development and by investment ideology, while also the selection of effective means of their reaching, one of which are innovations.

Thus, it is possible to name four main problems of investments into the innovations, characteristic for contemporary Republic of Moldova:

1. Incorrect idea about People of innovatory.
2. Weak preparedness of innovation projects.
3. Absence of innovation infrastructure.
4. Risks of investor.

Conclusions. Thus, investments into the innovation activity are one of the determining factors of economic growth in any country, since they contribute to the formation of innovation type economy. In Moldova the problem of the investment of the innovation sector of economy stands never as more sharply, which is connected with a number of the reasons: by absence or by the weak development of innovation infrastructure; by the distrust of potential investors to Moldova, by the need for the radical modernization of the economy of

tehnică și tehnologică a întreprinderilor; finanțarea insuficientă a industriei – în special zonele R&D etc. Acest lucru, la rândul său, evidențiază necesitatea elaborării unei politici de stat complexe de a investi în cele mai inovatoare sectoare și industrii ale economiei, educației și științei.

the country, technical and technological reequipping of enterprises; by the insufficiency of branch financing - especially the sphere Investments into innovations. This, in turn, causes the need of developing the complex state policy of the investment of the most innovation branches and productions of the economy, formation and science.

Bibliografie/ References

1. ФИЛАТОВ, Ю.Н. Развитие инновационной составляющей инвестиционной деятельности. В: Вестник ТГУС. Серия Экономика. 2008, вып. 3, сс. 271-276.
2. КУЗЬМИНА, Л.А. Инновационный процесс им качество экономического роста. В: Вестник КГУ им. Н. А. Некрасова. 2010, № 4, сс. 381-385.
3. ФИЛАТОВ, Ю.Н., ИВАНОВА, Е.В., СОЛОВОВА, В.В. Возможности использования зарубежного опыта развития инновационной активности в российских условиях. В: Вестник ТГУС. Серия Экономика. 2008, вып. 3, сс. 283-286.
4. ЕВТУШЕНКОВ, В.П. Инновации и инвестиции: две стороны одной медали. В: Россия в глобальной политике. 2010, 6 июля [accesat 20 iunie 2013]. Disponibil: <http://www.globalaffairs.ru/number/Innovatcii-i-investitcii-dve-storony-odnoi-medali-14885>
5. ОДИНЦОВ, С.В. Место и роль интеллектуального капитала предприятия в современном мире. В: Наука и промышленность России. 2002, № 10, сс. 87-94.
6. ХОЖАЕВ, И.С. *Совершенствование методов оценки эффективности инновационных проектов предприятий*: автореф. дис. на соиск. ученой степ. канд. экономических наук. Белгород: БГТУ, 2010.

Recomandat spre publicare: 22. 07. 2013

**METODELE FISCALE DE MANAGEMENT
A PROPRIETĂȚII CA INSTRUMENT DE
REALIZARE A RELAȚIILOR DE PROPRIETATE
ÎN SECTORUL AGRAR AL UCRAINEI**

*Galina ZAPȘA, dr.
Universitatea Agrară de Stat din Odesa, Ucraina*

Articolul prezintă metodele fiscale de gestionare a proprietății private din punctul de vedere al implementării relațiilor de proprietate în agricultura din Ucraina. Sunt analizate particularitățile administrării fiscale a proprietății private în agricultură.

Cuvinte cheie: impozit, impozitare, proprietate privată, managementul proprietății, proprietate și agricultură.

Statement of the problem. The need to study the tax methods of real estate management in the context of development of property relations is determined, firstly, by the destination of tax designed to ensure state with finances to fulfill its inherent functions, in particular regarding the real estate management. Secondly, membership of taxes on their social and economic content to the specific forms of production relations, whose development is largely determined by property relations. Thirdly, the implementation of economic tool function by the taxes that is used by the state for economic management in the development of property relations through its influence on social production, structure, dynamics, and the distribution and consumption of manufactured products. Fourthly, tax versatility acts as a regulator of market conditions, the national economic complex of the individual states, regions, businesses and individuals.

The main material. Studies show that economic methods of management of real estate by the state include taxation, provision of economic preferences, setting standards of depreciation. An important economic regulators in the field of property management also act territorial

**TAX METHODS OF PROPERTY
MANAGEMENT AS AN INSTRUMENT
OF PROPERTY RELATIONS IN AGRICULTURE
OF UKRAINE**

*Galina ZAPSHA, PhD,
State Agrarian University from Odessa, Ukraine*

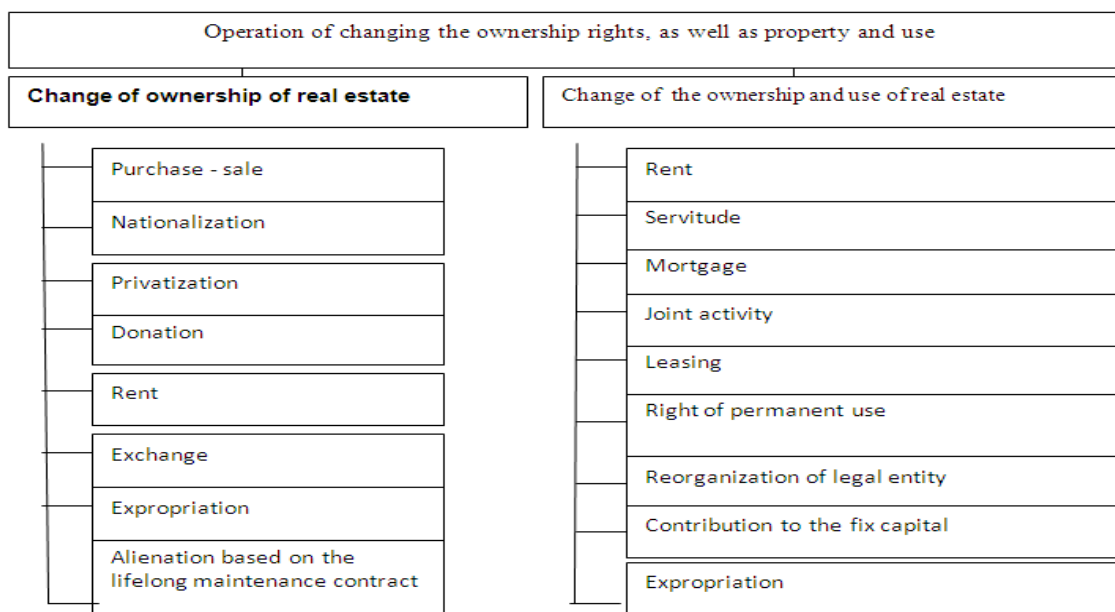
The article describes the tax methods of management of real estate from the standpoint of implementation of property relations in the agriculture of Ukraine. There are analyzed the features of the tax administration for real estate in agriculture.

Keywords: tax, taxation, real estate, property management, property and agriculture.

JEL Classification: H2, H21, H83, L85, Q14, Q15

development planning and land use, including zoning, as well as activities aimed at creating investment attractiveness of real estate as a matter of production and economic activity of enterprises and organizations. Being a permanent process of economic evolution in time and space, the development of property relations in a practical way reflects relatively discrete changes of owners of real estate and rights concerning the use, possession and their disposal. This process is shown in the implementation of sale of real estate, its exchange, gift, rent, nationalization, privatization and alienation of property. Thus, there takes places the process of transfer of the real estate object from one owner to another. Change of the ownership and use of real estate objects takes place in the case of leases, easement, transfer of permanent use, contribution to the share capital, mortgage, leasing, corporate restructuring, the alienation of property.

List of operations with a change of ownership of real estate, as well as operations with changing ownership and their use is shown in Figure 1.

Fig. 1. Operation of changes the owners, the right to use and possession of real estate

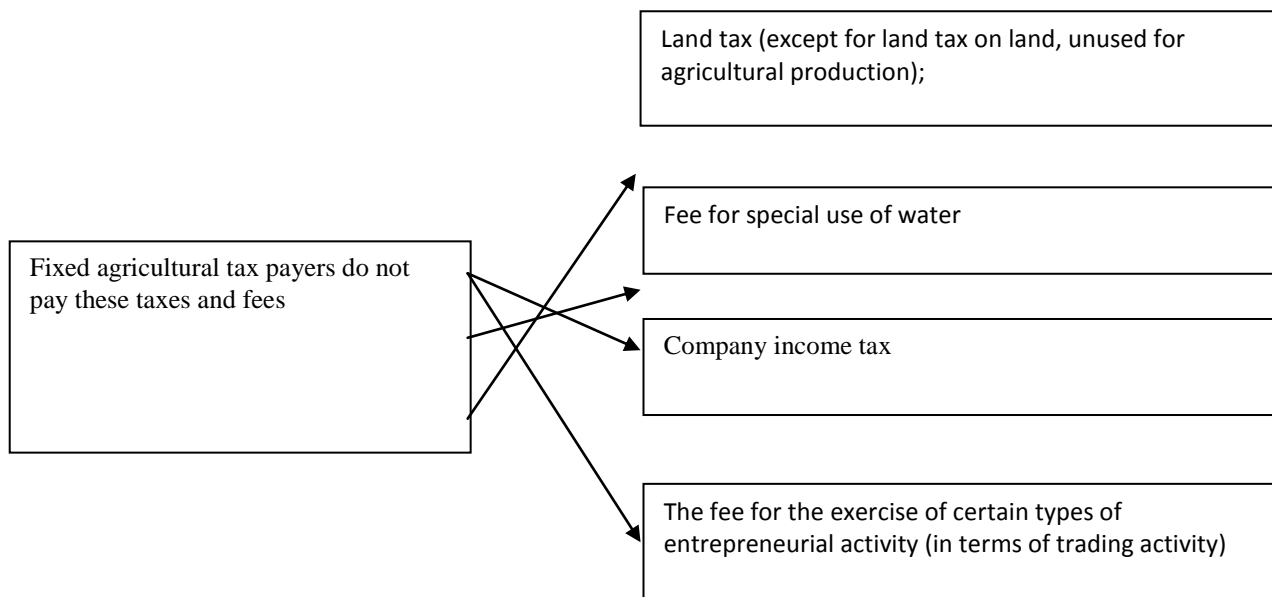
Land owners and land users also perform payment for the land - the main component of the real estate. As follows from the Tax Code of Ukraine, the objects of taxation are the property of land owned or used. The tax base is the normative monetary land valuation and its area. The tax rates for agricultural land (regardless of location) are set as a percentage of their normative monetary evaluation for arable land, mowing meadows, pastures and perennial plantings. Tax rate for the land located within the boundaries of settlements depend on the population in these localities, the coefficient, which is used in cities (Kiev, Simferopol, Sevastopol and cities of regional importance), supplies to the resort towns, mountain and foothill categories [1].

Since real estate is primarily represented by land, its taxation is an important economic lever, substantially influencing the development of property relations through the promotion or inhibition of the formation and accumulation of the owners of the main means of production agriculture - land. In accordance with the provisions of the Tax Code of Ukraine concerning the administration of the fixed agricultural tax, as the object of taxation for agricultural producers can be considered the agricultural area of arable land, mowing meadows, pastures and perennial plants and / or water resource lands, (inland waters, lakes, ponds, reservoirs), owned by agricultural producer or provided for the use, including rental terms.

The tax base in this case is the normative monetary value of one hectare of agricultural land (arable land, mowing meadows, pastures and perennial plantings), and for water resource lands - normative monetary evaluation of one hectare of arable land. The rates of tax per unit of land area depends on the category of land, its location and specialization of producers and is determined as a percentage in relation to the tax base [1].

It seems logical the procedure in calculating the tax accounting features of seasonal agricultural production, as the monthly payment of tax is carried out uniformly, at one-third of the total monthly amount established for each quarter separately from the annual tax amount. Therefore, 50 percent (maximum) of all taxes are paid in the third quarter, at a time when the harvest of massive agricultural products is carried out. Thirty percent - in the fourth quarter, closing the current year, and only ten percent of the total annual amount of tax is paid in the first and second quarters, when one entity has the most current costs and minimum cash receipts due to the seasonality of agricultural production .

Agricultural producers have a number of tax benefits due to which they may increase the volume of real estate. After being payers of the fixed agricultural tax, agricultural producers are not payers of other taxes and fees as listed in Figure 2.

Fig. 2. Tax support for payers of the fixed agricultural tax

There are also features for determining rates of land tax on land (within the boundaries of settlements), occupied housing stock, car parks to preserve citizens' personal vehicles (used without profit) garage-building, villa-building and horticultural societies, individual garages, garden and country houses of individuals. Peculiarities of taxation apply to those parcels of land that are provided for the needs of agriculture, water and forestry, which consist of industrial, cultural and household and other buildings and structures.

The same applies to tax on land (within the boundaries of settlements) in the territories and objects of environmental, historical, cultural, health and recreational purposes, the use of which is not related to the functionality of these sites and facilities according to their value, which may be at the international, national or local level.

According to the Ukrainian law, the tax rate per one hectare of non-agricultural land, occupied administration buildings (structures), is set depending on the normative monetary value per unit of area of arable land for the respective region.

A similar approach regards the tax rates for land granted by the Horticultural Society, including garden occupied and / or suburban homes of individuals, as well as the provision for various enterprises [1]. List of individuals and entities that are exempt from paying tax on land is shown in Table 1. Thus, according to the Tax Code of Ukraine liberation of individuals from paying tax on land is spread over one

plot for each type of use within the limits in the rules regarding personal farming, for individual houses construction, for construction of individual garages, for gardening, for construction and maintenance of residential houses, commercial buildings and structures (crofts) in settlements (according to categories: village, town, city) [1].

Table 1

Entities exempt from land tax

Legal entities	Individuals
- Reserves, including historical, cultural, national natural parks, wildlife (except for hunting), parks, state and municipal property parks, regional landscape parks, botanical gardens, zoological and dendrologic parks, monuments of nature, natural reserves and parks memo of landscape art;	- Land owners, land users and land shares subject to transfer of land and land units for rent to the payer of the fixed agricultural tax;
- Research areas of research and academic institutions and education institutions of agricultural profile and vocational schools;	
- State agencies and local governments, prosecutors, agencies, institutions and organizations, specialized sanatoriums of Ukraine for rehabilitation, treatment and rehabilitation of patients, military formations that are completely supported by the state or local budgets;	- Persons who are raising three or more children under the age of 18 years;
- Religious Organizations of Ukraine for the land allocated for construction and maintenance of religious cultures and other buildings necessary for their activities, as well as charitable organizations whose work does not provide for obtaining profits;	- Persons legally recognized as individuals who have suffered from the Chernobyl disaster;
- Sanatorium and health institutions of public organizations of disabled persons, rehabilitation institutions of public organizations of disabled persons;	- Invalids of the first and second groups;
- Public organizations of invalids of Ukraine, businesses and organizations that are formed by public organizations of disabled persons and associations of persons with disabilities and non-governmental organizations and have their full property	- Retirees (age);
- Children's sanatorium and health institutions of Ukraine regardless of their subordination;	- War veterans and persons covered by the Law of Ukraine "On the Status of War Veterans and Guarantees of their Social Security."
- Pre-school and secondary education institutions, regardless of ownership and sources of funding, institutions of culture, science, education, health, social protection, physical culture and sports, which are completely supported by the state or local budgets;	
- Enterprises, institutions, organizations, social organizations of sports and sports orientation, including flying clubs and aviation sports clubs of Association for promotion the defense of Ukraine,	
- Payers of the fixed agricultural tax for land used for agricultural production.	
- The newly established farms for three years, and in localities with a deficit of labor resources – during five years since the transfer of land in the ownership.	

From the point of view of development of property relations, a positive fact is that in the Ukraine the following entities are not taxable:

- Agricultural land areas of contaminated territories that have experienced contamination from the Chernobyl disaster, as well as chemically contaminated farmland, on which there are introduced restriction concerning agriculture;

- Land of farmland being in a temporary conservation or in the stage of agricultural development;

- Land areas of state strain-testing stations used for the test of crop varieties;

- Land of road facilities of public roads. These include land under the travel part, roadside, roadbed, decorative landscaping, reserves, ditches, bridges, man-made structures, tunnels, interchanges, culverts, retaining

walls, noise screens, cleaning facilities. Also, there are included lands for other road facilities located both within the bands abduction and beyond, if they are equipment, allowing operation of highways;

- Land plots of agricultural enterprises of all forms of ownership and private (peasant) farms occupied by young orchards, berry fields and vineyards to their entry into the fruiting period, as well as hybrid spaces, genetic collections and nurseries of perennial fruit crops;

- Land areas of cemeteries, crematoria and columbaria;

- Land areas on which diplomatic missions are situated.

A feature of the property tax, other than on the land stands on its belonging to the category of local taxes and fees, where his payers are natural persons and legal entities, including non-residents - owners of residential real estate. In this case, residential real estate are taxed. Therefore, such a tax is used as an economic tool to promote the formation and accumulation of the owners of real estate, or, conversely retarding the process, determining to a large extent the vector of development of property relations.

This conclusion is confirmed by the fact that the residential area of the property object stands as a tax base, whose rate on separately for each of these objects is determined according to the specific size and is set to 1 square meter.

Because buildings of a family-type children's homes and residential properties that belong to large families and foster families are not taxed, then their owners are thanked by the state for the solvement of weighty social and demographic problems of society.

Absence of taxation on state and municipal residential properties, dormitories, as well as accommodation, located in zones of exclusion and resettlement indicates on the targeted multidirectional state policy in the sphere of property management. Such a differentiated approach to the taxation of residential property demonstrates the desire to strengthen state and municipal property, as well as economic support to the most vulnerable social groups of population.

Conclusions. Property management and development of property relations are interrelated and interdependent by socio-economic and political-legal processes, the character of which is organizational regulated by the national law and is reflected on the efficiency of the economic complex, individual industries, business entities and citizens. Along with market processes as objective market regulators, an essential importance have tax real estate management tools used by the state as in the national interest, and from the standpoint of the implementation of the rights of property owners in agriculture.

References

1. Податковий кодекс України. В: Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст. 112 (с изменениями и дополнениями).

Recomandat spre publicare: 10.08.2013